FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	34376
Nom	Infermeria comunitària
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau d'Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau d'Infermeria	15 - Salud pública y enfermería comunitaria	Obligatòria
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	15 - Salut pública i infermeria comunitària	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BALLESTAR TARIN, MARIA LUISA	125 - Infermeria

RESUM

L'assignatura d'*Infermeria Comunitària* és la segona de les tres que fonamenten la matèria de *"Salut Pública i Infermeria Comunitària*" dins del perfil curricular del nou pla d'estudis d'Infermeria.

En ella estudiarem el model de promoció de la salut internacionalment reconegut i proposat en la Carta d'Ottawa, el qual s'interpreta com un conjunt de mesures que tenen com a objecte el millorar la qualitat de vida de la població, i que requerixen de polítiques socials integrades en educació, sanitat, habitatge, alimentació, treball, oci i temps lliure, etc.

En aquest model, la Salut Pública actua de pont entre la política social i el sistema sanitari. La promoció de la salut es considera com un instrument de suport per a la transformació del model d'atenció curatiu, centrat en l'individu, a un altre centrat en la comunitat. Per a aconseguir açò és necessari que la comunitat siga un factor decisiu en l'impuls de les polítiques saludables, és a dir, que participe i prenga decisions sobre els problemes de salut que l'afecten i sobre la seua qualitat de vida. És necessari que puga prendre decisions que afecten el Sistema Sanitari i a altres sectors com el social, l'educatiu, el laboral, de medi ambient, etc., que també repercutixen en la salut.

La promoció de la salut i la participació de la comunitat requerixen de l'Educació per a la Salut, considerada esta com una metodologia d'investigació participativa adequada per a l'Atenció Primària i mitjançant la qual es desenvolupen activitats educatives i d'acció social.

Per això, és important que els professionals de la salut, i en especial els d'Infermeria, adquirisquen la metodologia necessària per a la pràctica de la promoció de la salut, atès que és en aquest camp on es fonamenta el model professional de la Infermeria Comunitària, per a aconseguir, des de l'Atenció Primària, una coordinació intersectorial i la participació i el desenrotllament de la comunitat. La metodologia d'investigació-acció permetrà conéixer els problemes i necessitats de salut de la població i establir programes globals i sectorials en els que es produïsquen alternatives emancipadores que permeten despertar una consciència i una voluntat de transformació crítica.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

L'alumnat haurà de disposar dels coneixements bàsics de Salut Pública (1er curs).

COMPETÈNCIES

1200 - Grau d'Infermeria

- Ser capaç, en l'àmbit de la infermeria, de prestar una atenció sanitària integral i professional adequada a les necessitats de salut de la persona, la família i la comunitat que atenen, des del reconeixement al dret a la salut dels ciutadans i ciutadanes, i d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que estableixen les normes legals i deontològiques aplicables.
- Reconèixer el dret a la salut, aplicar el principi d'equitat social a la pràctica professional i comprendre les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.
- Reflexionar sobre la importància de l'anàlisi de gènere en salut i comprendre com en funció d'aquells estils de vida, l'ús del temps i les condicions de treball tenen un impacte en la salut de les persones.

- Analitzar i reflexionar sobre les conseqüències de ser dona i home en el procés d'emmalaltir, l'atenció diferencial que es rep i la manera específica d'afrontar el dolor i la malaltia.
- Treballar en equip, entenent aquest com a unitat bàsica en què s'integren, estructuren i organitzen, de forma uni- o multidisciplinària i interdisciplinària, els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials, com a forma d'assegurar la qualitat de l'atenció sanitària.
- Proposar i desenvolupar actuacions d'atenció a la salut que privilegien la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia, i que propendisquen a la millora de les condicions de vida de la població.
- Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria, per a la promoció i protecció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'atenció integral de les persones, amb la finalitat de millorar la qualitat de vida de la població.
- Protegir la salut i el benestar de les persones, família i grups atesos, i garantir una atenció integral.
- Promoure estils de vida saludables per part de la persona, la família i la comunitat, que fomenten l'autocura en el maneig de la salut.
- Realitzar les cures d'infermeria basant-se en l'atenció integral de la salut, la cooperació multidisciplinària, la integració dels processos i la continuïtat assistencial, en coordinació amb tots els nivells de l'atenció sanitària i d'altres recursos i serveis sociosanitaris.
- Desenvolupar accions d'educació per a la salut utilitzant les estratègies adequades a les persones, famílies i comunitats, i posar a l'abast de la població i en un llenguatge comprensible la informació científica i les recomanacions que se'n deriven.
- Establir una comunicació veraç, eficaç i respectuosa amb pacients, família, grups socials, altres professionals i mitjans de comunicació, tant de forma oral com escrita, i fomentar l'educació per a la salut.
- Conèixer i aplicar tècniques i instruments de comunicació des d'una perspectiva no sexista, tant en la relació interpersonal com en les dinàmiques de grup.
- Conèixer l'estructura, el funcionament i el finançament dels sistemes sanitari i sociosanitari, amb la finalitat d'utilitzar de forma òptima els recursos disponibles.
- Establir procediments d'avaluació, utilitzant principis cientificotècnics i de qualitat.
- Conèixer i utilitzar els diferents sistemes d'informació sanitària.
- Identificar els determinants de la salut, tant biològics com demogràfics, ambientals, socials, econòmics, culturals, psicològics i de gènere, analitzar la seua influència en les condicions de vida i treball de la població i la seua repercussió en el procés de salut-malaltia.
- Identificar la participació comunitària com un element imprescindible per al desenvolupament de la promoció de la salut, així com participar en la formulació, execució i avaluació de polítiques públiques saludables i projectes intersectorials que enfortisquen el desenvolupament local.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les fonts d'informació clínica, biomèdica i sanitària, per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i epidemiològica.

- Aplicar les tecnologies de la informació i de la comunicació en les activitats clíniques, terapèutiques, preventives, de promoció de la salut i d'investigació.
- Tenir en l'activitat professional un punt de vista crític, creatiu, constructiu i orientat a la investigació en salut.
- Comprendre la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de l'estat de salut de les persones.
- Adquirir la formació bàsica per a l'activitat investigadora, i identificar els elements i fases que intervenen en el procés d'investigació.
- Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes aplicant, entre d'altres, l'enfocament de gènere.
- Dirigir, avaluar i prestar les cures integrals d'infermeria a l'individu, a la família i a la comunitat.
- Capacitat per a descriure els fonaments del nivell primari de salut i les activitats que cal desenvolupar per a proporcionar una cura integral d'infermeria a l'individu, la família i la comunitat. Comprendre la funció i les activitats i l'actitud cooperativa que el professional ha de desenvolupar en un equip d'atenció primària de salut. Promoure la participació de les persones i grups en el seu procés de salut-malaltia
- Conèixer el sistema sanitari español. Identificar les característiques de la funció directiva dels serveis d'infermeria i la gestió de cures. Conèixer i ser capaç d'aplicar les tècniques de direcció de grups.
- Treball fi de grau. Matèria transversal el treball de la qual es realitzarà associat a diferents matèries.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Els resultats d'aprenentatge es pretén obtinga l'alumnat són els següents:

- Disposar d'un cos de coneixements sobre el concepte, bases i línies de desenvolupament de la Infermeria Comunitària.
- Familiaritzar-se i reflexionar sobre les diverses concepcions de la Infermeria Comunitària.
- Conèixer i reflexionar sobre la realitat pràctica i sobre la variabilitat de la realitat en les diferents estratègies d'actuació de la Infermeria Comunitària.
- Analitzar la realitat social com a base per a identificar i seleccionar els problemes de salut i precisar el camp d'acció de la Infermeria Comunitària, en la solució d'aquesta problemàtica.
- Adquirir els coneixements necessaris per a proporcionar cures integrals a les persones, a les famílies i a la comunitat perquè assolisquen un major nivell de salut.
- Fomentar l'anàlisi crítica i reflexiu sobre diferents parcel·les de la Salut Pública, en la seua aplicació a Infermeria.
- Familiaritzar-se amb procediments i estratègies d'actuació de la Infermeria, considerant a l'individu tant en l'estat de salut com en el de malaltia, dins del seu ambient social.
- Adquirir coneixements necessaris per a planificar, desenvolupar i avaluar programes d'educació per a la salut, especialment sobre promoció i prevenció.
- Adquirir coneixements i habilitats en investigació científica.
- Considerar a la comunitat com a camp d'acció preferent de l'estudiant.
- Utilitzar els serveis de salut per a l'atenció de les necessitats, principalment dels grups majoritaris.
- Possibilitar el diàleg, intercanvi d'opinions i discussió sobre temes d'Infermeria Comunitària.

- Dominar l'estructuració de fonts de consulta i material de treball de la disciplina.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. MODEL PROFESSIONAL DE LA INFERMERIA COMUNITÀRIA EN EL MARC DEL SISTEMA DE SALUT

1. El model professional de la Infermeria Comunitària.
2. L'Atenció Primària de Salut.
3. L'organització de l'Atenció Primària a Espanya.
4. Sistemes de registre en Atenció Primària.
5. La coordinació sociosanitària.

2. LA INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA DES DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA DE SALUT

6. La comunitat.
7. Desenvolupament de la comunitat.
8. La participació de la comunitat.
9. La comunitat i el suport social.
10. L'Estudi Comunitari de Salut: una proposta d'investigació acció participativa.

3. LA FAMÍLIA COM UNITAT D'ATENCIÓ DE LA INFERMERIA COMUNITÀRIA

11. La família com sistema de suport social.
12. La violència en la infància: el paper de la infermera comunitària.
13. La violència en les persones majors: el paper de la infermera comunitària.
14. La visita domiciliària com instrument de la infermeria comunitària.
15. L'atenció domiciliària. Pacient immobilitzat o en el llit.

4. LA PREVENCIÓ I EL CONTROL DE LA MALALTIA

16. Les malalties sotmeses a programes de vacunació.
17. El control de la malaltia crònica.
18. La consulta d'infermeria.

5. LA PROMOCIÓ DE LA SALUT: ESTRATÈGIES D'ACCIÓ

19. Promoció de la salut.
20. Salutogènesi i actius de salut.
21. L'Educació per a la Salut.
22. La comunicació interpersonal.
23. La comunicació en salut.
24. Ètica en Educació per a la Salut.

6. CULTURA I SALUT

25. Cultura, salut i malaltia.
26. Antropologia cultural i de la salut.

7. ESTILS DE VIDA A LA PROMOCIÓ DE LA SALUT I PREVENCIÓ DE LA MALALTIA

27. La conducta humana determinant de la salut i de la malaltia.
28. Estils de vida i salut.

8. PLANIFICACIÓ D'UN PROJECTE D'EDUCACIÓ PER A LA SALUT

29. L'acció educativa. Procés d'ensenyament-aprenentatge.
30. Concepte de programa d'Educació per a la Salut.
31. Anàlisi de la situació i marc de decisions.
32. Etapes en la planificació d'un projecte d'Educació per a la Salut.
33. El grup com poder educador.
34. Tècniques de grup aplicables a l'Educació per a la Salut.
35. Avaluació de programes de Promoció i Educació per a la Salut.

9. ATENCIÓ D'INFERMERIA EN ELS PROGRAMES DE SALUT

36. Salut Escolar. Escoles promotores de salut.
37. Obesitat infantil.
38. Programa de prevenció del Càncer.
39. Programa d'atenció al tabaquisme.
40. El programa d'atenció al Pacient Crònic.

10. TALLER D'INFERMERIA COMUNITÀRIA

Taller d'infermeria comunitària: planificació d'un projecte d'educació per a la salut.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	78,00	100
Pràctiques en aula	10,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	12,00	0
Estudi i treball autònom	22,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	8,00	0
Preparació de classes de teoria	18,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

En funció de les competències, dels objectius d'aprenentatge i dels continguts s'utilitzaran diversos mètodes: metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussions en grup, comentari de text, activitats pràctiques i d'aplicació, individuals i grupals, etc. S'utilitzarà una metodologia participativa i dinàmica amb la finalitat de promoure la implicació i la participació de l'alumnat en les classes, incloent explicacions del professorat per a clarificar els pressupòsits teòrics. S'usarà el debat quan escaigui i es desenvoluparan treballs pràctics, exposicions i projectes de diversa índole relacionats amb la professió docent i amb la temàtica del mòdul.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà combinant diferents tipus d'informacions, vinculades a les diferents activitats que els alumnes desenvoluparan en el mòdul. Els procediments d'avaluació seran:

a) Examen, (80% de la qualificació) que consistirà en la realització d'una prova objectiva escrita, entre 40-60 preguntes amb tres alternatives de resposta, de les quins una únicament serà la correcta, Les preguntes podran referir-se tant als continguts de la part teòrica com als de la part pràctica. La puntuació obtinguda, de 0 a 10, es calcularà tenint en compte la fórmula que s'utilitza en aquesta tipus de proves: (Encerts-Errors / Nombre d'alternatives - 1)*10/ Total preguntes.

b) Taller, treballs i activitats realitzats per l'alumnat (20% de la qualificació), que consisteix en:

Treball en grup realitzat durant les sessions de pràctiques. Assistència a les sessions, treball de grup i entrega del mateix en el termini establert.

La prova escrita (apartat «a») es puntuarà de 0 a 10, considerant-se aprovada a partir de 5,0. El treball «Projecte de promoció i educació per a la salut» (apartat «b») també es puntuarà de 0 a 10. L'assistència i realització del treball és un requisit per poder presentar-se a l'examen. **Aquesta activitat no és recuperable.**

Una vegada aprovada la part «a» (examen) es recalculará la puntuació al seu equivalent del 80%; la puntuació de la part «b» (taller) es traslladarà al seu equivalent del 20%, i s'efectuarà la suma d'ambdues puntuacions recalculades.

En el cas de no superar la part «a» (examen) en l'acta es reflectirà la puntuació obtinguda en aquest apartat en l'escala de 0 a 10.

En el cas de presentar-se a l'examen (part «a») sense haver realitzat el treball de pràctiques (part «b»), en les actes constarà com a NO PRESENTAT.

Si es suspèn en la primera convocatòria, la nota del treball (part «b») es guardarà per a la segona convocatòria.

A l'alumnat que es matricule per segona vegada en l'assignatura se li considerarà com realitzat el treball del taller i, per tant, no serà obligatòri el seu lliurament de nou. Ara bé, la qualificació de l'assignatura serà l'obtinguda a través de la prova escrita, en la seva puntuació de 0 a 10 (sense recalcular).

L'alumnat matriculat per tercera vegada o successives, haurà de realitzar el taller per poder presentar-se a l'examen.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- 1. Martín Zurro, A. M., i Jodar Solá, G. J. (2018). Atención familiar y salud comunitaria: conceptos y materiales para docentes y estudiantes. Madrid: Elsevier.
  2. Marchioni, M. (2004). La Acción Social en y con la Comunidad. Zaragoza: Libros Certeza.
  3. Marqués, F. (2004). Métodos y medios en promoción y educación para la salud. Ed. UOC
  4. Mazarrasa, L.; Sánchez, A.; Germán, C.; Sánchez A.M.; Merelles, A.; Aparicio, V. (2003). Salud Pública y Enfermería Comunitaria. Madrid: McGraw-Hill Interamericana.
  5. Lindström, B., i Eriksson, M. (2011). Guía del autoestopista salutogénico: camino salutogénico hacia la promoción de la salud (Vol. 1). Documenta Universitaria.

Complementàries

- 1. Piedrola Gil, G. directores Joaquín Fernández-Crehuet Navajas [et al.] (2016). Medicina preventiva y salud pública. Barcelona: Elsevier-Masson.

- Portales de Internet de interés
  a. Conselleria de Sanitat Universal i salut pública. Valencia: http://www.san.gva.es/
  b. Escuela Andaluza de Salud Pública: http://www.easp.es/web/esp/index.asp
  c. Escuela Valenciana de Estudios en Salud: http://www.eves.san.gva.es/portal/
  d. Ministerio de Sanidad y Consumo: http://www.msc.es
  e. Organización Mundial de la Salud: http://www.who.org
  f. Sociedad Española de Medicina de Familia y Comunitaria (SEMFYC): http://www.semfyc.es/es/
  g. Gobierno de Aragón. Salud y Consumo. http://portal.aragon.es/portal/page/portal/SALUDPUBLICA

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Es mantenen tots els continguts inicialment programats en la guia docent.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Es manté el volum de treball i la planificació temporal del mateix però la docència s'impartirà de forma no presencial.

3. METODOLOGIA DOCENT

PER A TOT L'ESTUDIANTAT

- S’emprarà la metodologia d’aula inversa.

- Es realitzaran presencialment les activitats pràctiques i tutories col·lectives establertes en la guia docent.

- Les tutories individuals seran preferentment virtuals.

- En el cas que la situació sanitària imposara que la totalitat de la docència es desenvolupara online, es substituiran totes les sessions per pujada de materials a Aula virtual, videoconferència síncrona o transparències locutades.

- En el cas de les activitats pràctiques, es garantirà la interacció amb l’estudiantat mitjançant videoconferència o fòrum o xat en aula virtual.

- Donat el cas, les adaptacions corresponents seran comunicades a través de l'aula virtual per l'equip docent de l'assignatura.

PER A ESTUDIANTAT VULNERABLE O AFECTAT

S'adaptarà la metodologia a les següents activitats no presencials (seleccionar):

- Seguir classes per videoconferència síncrona o per transparències locutades.

- Treballs individuals assignats.

- Tutoria per videoconferència.

4. AVALUACIÓ

Es mantenen els criteris de la guia docent quant a la ponderació de l'avaluació de cada tipus d'activitat.

En cas d'estudiantat vulnerable o afectat, la proporció de qualificació de les activitats de grup avaluables es traslladarà a activitats individuals.

En cas que la situació sanitària imposara que la prova final es desenvolupara online, es proposarà una avaluació per la següent modalitat (seleccionar):

- Prova escrita individual per tasca síncrona mitjançant qüestionari per aula virtual.

- Addició d'activitats d'avaluació continua.

5. BIBLIOGRAFIA

Es manté la bibliografia existent en aula virtual.

Si la situació sanitària imposara tancament de biblioteques, es facilitaria material de suport a través de l'aula virtual.